

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AV ČR, PRAHA, v.v.i.

118 01 Praha 1 - Malá Strana, Letenská 4
tel. +420 257 014 300, fax +420 257 532 288
e-mail: arupraha@arup.cas.cz

Věc: Posudek na bakalářskou práci Anety Brožkové „Sídliště kultury s vypíchanou keramikou v Černožicích (okr. Hradec Králové) v kontextu mladoneolitického osídlení labského pravobřeží“

Předložená práce je zaměřena na vyhodnocení sídlištního materiálu kultury s vypíchanou keramikou (dále StK; 5100/5000 – 4500/4400 cal BC) na lokalitě v Černožicích (okr. Hradec Králové), která se nachází v oblasti labského pravobřeží, tedy nejsilněji osídlené enklávě východočeské neolitické oikumeny. Materiál, pocházející z několika zahloubených objektů, zkoumaných záchranným výzkumem V. Vokolka v roce 1988, představuje po stránce rozsahu přiměřené zadání pro tento typ absolventské práce.

Struktura textu zahrnuje čtrnáct dále členěných kapitol a samostatně připojené přílohy v závěru práce – kap. 15. Následnost a rozvržení více či méně odpovídá struktuře obdobných oborových prací a postupuje přes přírodní podmínky, dějiny bádání a popis terénní situace po metodu a rozbor nálezů (kap. 2 – 9). Následně jsou připojeny pasáže s obecnou charakteristikou období StK (kap. 10) a věnované tamnímu sídelnímu rámci StK (kap. 11). Z hlediska členění by bylo vhodnější kapitolu 10 předsadit před pasáže vyhodnocující černožický výzkum, a to již z toho důvodu, že teprve tam jsou definovány tvary a jiné charakteristiky, se kterými se již výše pracuje.

Autorka v jedné z úvodních kapitol (kap. 3) vyčerpávajícím způsobem shrnuje dosavadní výzkumy na katastru Černožic. Zdrojem dat jsou jak publikované zprávy, tak pravděpodobně (?) tematické databáze (např. Excerpta, spravovaná AO MVČ v Hradci Králové). Zde by se nabízelo rovněž grafické vyjádření v podobě přehledového plánu s vyobrazením v textu uváděných terénních akcí, který v práci chybí.

Následující kapitola je věnována použité metodice. Lze ocenit, že autorka postupuje podle standardů obvyklých pro zpracování neolitického keramického materiálu v Českém prostředí. Jedině tento přístup může zajistit jejich vzájemnou porovnatelnost a tím násobný informační zisk.

Pomineme-li kapitoly o průběhu výzkumu a popis zahloubených objektů (kap. 5 a 6), které vycházejí především z původní terénní zprávy V. Vokolka, je další důležitou pasáží

interpretace nalezených objektů (kap. 7). Autorka na základě analýzy tvarových atributů funkčně interpretuje tři analyzované jámy jako 1. sídlištní jámu, 2. hliník a 3. kůlovou jamku. S touto klasifikací lze souhlasit.

Následující oddíl (kap. 8) představuje jádro práce, zaměřené na rozbor a dataci nálezů, pocházejících z výplně objektů. Jako první se autorka věnuje keramice. Rozborem výzdobného stylu dochází k bližšímu chronologickému zařazení. U největšího z objektů, který obsahuje dostatek relevantních jedinců, došla autorka k zařazení do fáze IVb StK, podle členění M. Zápotocké. Na podkladě vyobrazení nálezů v kap. 15 s tím lze vesměs souhlasit, nicméně tuto skutečnost nelze přímočaře vyvodit z poměrového zastoupení dvoj a trojvpichu (graf č. 3), kterým tento závěr autorka dokládá. Také je mimo jiné nesrovnalosti třeba poukázat na to, že graf č. 5 neukazuje zastoupení plastické výzdoby, jak je uvedeno v popisku, ale zastoupení všech možných sledovaných znaků, které nicméně nelze vyhodnocovat dohromady, protože náleží zcela jiným významovým rovinám. K chronologickému rozboru se autorka vrací i v následující kapitole (kap. 9). V ní jsou teprve akcentována nedorozumění, vyplývající z neúplného pochopení postupu analýzy a jejího vyhodnocení. Autorka hovoří o *fragmentech*, předmětem vyhodnocení však mají být keramické nádoby – tedy *jedinci*. Protože se keramický jedinec zpravidla skládá z více fragmentů, přičemž nelze určit z kolika, jsou výsledky získané na jednotlivých fragmentech k bližší analýze nepoužitelné. Dokladem je následné tvrzení autorky, že ze 116 fragmentů, které lze přiřadit ke konkrétnímu tvaru nádoby, je 58 mís, 30 hruškovitých nádob, 26 pohárů a 2 pokličky. Takovému počtu jedinců by ve skutečnosti odpovídalo odhadem přes tisíc fragmentů. Zároveň jsou zcela opominuty hrubé keramické tvary, které jsou ovšem na tabulkách zobrazeny (např. Tab. 18: 5, 8; 32: 6) a které jsou v předešlé kapitole zmiňovány.

Vrátíme-li se k předešlé kapitole, zaujme nás především absence štípané industrie, která je ovšem ve zprávě V. Vokolka zmiňována a to ve značném množství. Tato část souboru byla již v minulosti zapůjčena pro analýzu a do muzejních fondů se nevrátila, což se dozvídáme až v závěru práce.

Poslední relevantní kapitola (kap. 11) přináší výběrovou rešerši osídlení okresů Náchod, Hradec Králové, Pardubice a Chrudim. Přirozenější by bylo postupovat po sídelních regionech, jak byly již v minulosti pro Čechy definovány I. Pavlů a M. Zápotockou. Tedy 1. oblast Chrudim – Pardubice; 2. Hradec Králové – Jaroměř – Hořice; 3. oblast Cidliny a 4. Mnichovo Hradiště – Turnov.

Posudek na bakalářskou práci Anety Brožkové lze uzavřít shrnutím do několika základních bodů. Téma a rozsah práce je přiměřené úrovni a oboru studia. Autorka prokázala dostačující úroveň práce s literaturou a prokázala schopnost její základní kompilace. Jako závažný nedostatek spatřuji rozpor mezi prezentovanými výsledky analýzy materiálu a závěrem v podobě datace. S datací souboru je sice možné souhlasit a tuto skutečnost lze externě potvrdit na přiložené kresebné dokumentaci, která má odpovídající kvalitu. Nicméně k tomuto závěru nelze dojít za pomoci zvolených analytických nástrojů. Tuto skutečnost lze přičíst autorčině nezkušenosti s prací s keramickým materiálem.

Práci doporučuji k obhajobě s předběžným hodnocením dobře.

V Praze, 13. července 2017

Mgr. Pavel Burgert, Ph.D.
Archeologický ústav AV ČR, Praha, v. v. i.